

Hayastanda insan haqları kobud şəkildə pozulur

Nikol Paşinyana qarşı çıxan 802 nəfərə cinayət işi açılıb, bir deputat qətlə yetirilib

Bu gün dünyada ən aktual məsələlərdən biri də insanların hüquq və azadlıqlarının etibarlı müdafiəsidir. Müxtəlif dövlətlərdə bu sahədə vəziyyət biri-birindən kəskin surətdə fərqlənir. Elə ölkələr var ki, orada insan hüquqları ilə bağlı durum getdikcə daha acınacaqlı xarakter alır.

Məsələn, Hayastanda 5 il öncə hakimiyyət dəyişikliyindən, müharibədəki məğlubiyyətdən sonra keçirilən etirazlarda insanlara qarşı Paşinyan iqtidarının həyata keçirdiyi repressiv metodlar qeyd olunan istiqamətdə olduqca acınacaqlı bir durum ortaya çıxdı.

İnqilabdan sonra Hayastanda nəinki demokratiyadan, hətta qanunun aliliyindən belə bəhs etmək üçün əsaslı səbəb yoxdur. Artıq bu, birmənalı qəbul edilir ki, Nikol Paşinyanın hakimiyyətə gəlməsindən sonra Hayastanda baş verən hadisələri yakobin və ya bolşevik saydığı "inqilabi diktatura" adlandırmaq olar.

Müharibədəki məğlubiyyət fonunda müşahidə olunan proseslərdən biri də insan hüquqlarının pozulması, söz və fikir azadlığı sahəsində durumun pisləşməsidir. Baş nazirin siyasəti nəticəsində son üç ildə ölkədə demokratiyanın inkişafı istiqamətində bir addım belə irəliyə atılmayıb. Əksinə, vəziyyət əhəmiyyətli dərəcədə pisləşib. İrəvanda keçirilən etiraz aksiyalarında da gördük ki, burada insanlar daim polis repressiyası altındadır. Siyasi məhbusların sayına görə postsovet məkanında Hayastan lider hesab olunur.

Nikol Paşinyana və onun hakimiyyətinə qarşı çıxan jurnalistlərin dilə gətirdikləri ağır təhqirlərə görə

802 nəfərə cinayət işi açılıb. Azərbaycanın Vətən müharibəsindəki qələbəsindən sonra sabiq prezident Serj Sarkisyanın tərəfdarları həbs olunub, bir deputat qətlə yetirilib. Belə rəqəmlərin qarşılığında Qərb siyasətçilərinin və jurnalistlərinin Hayastanı Qafqazın ən demokratik ölkəsi kimi təqdim etmələri güllünc doğurur. Çünki bu ölkədə insanların toplaşma azadlığına, söz azadlığına belə maneə yaradılır.

Hüquq Müdafiə Təşkilatları Monitoring Qrupunun Hayastanda insan hüquq və azadlıqlarının pozulması faktları ilə bağlı hesabatı təqdim olunub. Hesabatda 2020-2022-ci illər ərzində Hayastanda insan hüquq və azadlıqlarının po-

zulması halları, mülki əhaliyə qarşı qəddar münasibət, nümayişlər zamanı saxlanılan şəxslər, jurnalistlərə qarşı cinayət işləri haqqında və s. geniş məruzə olunub. Qeyd olunub ki, insan hüquqları üzrə beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən Azərbaycana qarşı hər zaman ikili standartlar tətbiq edildiyi halda, Hayastanın erməni xalqına qarşı son iki il ərzində antidemokratik, qeyri-insani münasibətləri isə görməzlikdən gəlir. Xüsusən 2022-ci ildə aprel-iyul ayları ərzində Hayastanda polisin nümayiş edən şəxslərə qarşı qəddar münasibəti, səs qumbaralarından istifadə halları beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən nədənsə "görmədi".

Hayastanda Paşinyan hakimiyyəti özünü "demokratik hakimiyyət" kimi təbliğ etsə də, hesabatda əks olunan faktlar onu deməyə əsas verir ki, onlar öz əməli fəaliyyətlərində demokratiyadan çox uzaq idarəçilik həyata keçirirlər. Ölkədə insan hüquqları sahəsində yaşanan problemlərin miqyası sürətlə genişlənməkdə, vəziyyət ifrat həddə pisləşməkdədir. Hakimiyyətin öz maraqlarını təmin etmək məqsədilə həmişə repressiv metodlardan istifadə etməsi etirazları iqtidara qarşı bir qədər də artırır. Amma iqtidar mənsubları hələ də buna əhəmiyyət verməyərək rəqib və təhlükə saydıqları qüvvələri ən sərt üsullarla neytrallaşdırmağa çalışıblar. Hayas-

tanın "4rd.am" saytı yazır: "Ölkəmiz müharibədəki məğlubiyyət və sülh müqaviləsinin yubadılması fonunda cəhənnəmə çevrilib. Həm kəndlərdə, həm də şəhərlərdə əhəlinin 98 faizi yoxsulluq içərisində yaşayır. Ölkə rəhbərliyində xalqı fəlakətə sürükləyən oğrular, fırıldaqçılar, əclafılar, satqınlar əyləşib. Bu, sadəcə, sözlər deyil".

Qeyd olunur ki, Hayastanda polis və məhkəmələr təzyiqlərinə çevrilib. Onlar öz xalqına qarşı Stalin KQB-sindən daha qəddardılar. Stalin insanları Yakutsk, Sibir və Altaya zorla sürgün edirdi. Amma Hayastanın keçmiş və indiki hakimiyyəti insanları o həddə çatdırıb ki, artıq onlar əsir düşərgələrində

əziyyət çəkən babalarının yerlərinə könüllü gedirlər.

Ümumiyyətlə, etiraz aksiyaları ətrafında baş verən proseslər insan haqlarının pozulması, məmur özbaşınalığı, qanunsuz həbslər, məhkəmələrin sifariş əsasında hökmələr çıxarması və bu qəbildən olan digər hallar indi Hayastanı xarakterizə edən əsas hallardan sayılır. Beynəlxalq miqyasda müxtəlif təşkilatlar, insan hüquqlarının müdafiəsi ilə məşğul olan qurumlar bu xüsusda İrəvana dəfələrlə iradlar tutsalar da, reallıqda dəyişən heç nə yoxdur.

Göründüyü kimi, sülh müqaviləsinin uzatmağa çalışan Hayastan tarixinin ən ağır və əzablı günlərini yaşayır. Hazırda ölkədə bütün sahələrdə ciddi və dərin xaos hökm sürür. Bütövlükdə, proseslərin gedişi İrəvanı qarşısındakı dövr ərzində daha çətin günlərin və qarşındurmaların gözlədiyini göstərir.

*Elçin CƏFƏROV,
"Azərbaycan"*

Azərbaycan. - 2023.- 15 mart.- S.10.